

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifim, gerekçesi ile birlikte
ilişikte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Saygılarımla.

① Sadullah Ergin
Hatay milletvekili

Kerim Özkul
Konya MV.

Mehmet Kır
Samsun MV.

Ayhan Sefer ÖSTÜN
Sakarya MV.

Emir Yılmaz
Ordunya MV.

Mehmet Kır
Samsun MV.

MUSTAFA TUNA
Ank. MV.

Fahmet Çaptayan
Uşak M.V.

A. Gökhan Serigam
Kırklareli MV.

T.B.M.M. BAŞKANLIĞI				
Tali Komisyon				
Esas Komisyon		Adalet		
Tarih:		15.2.2007 K. No: 2/1952		
M.D.V.	Müdür	D.Bşk.	G.Bşk.Y.	Genl. Sek.
BAŞKAN				

GENEL GEREKÇE

Bugün mahkemeler oldukça ağır bir iş yükü altında bulunmaktadır. Bu iş yükünün önemli bir kısmını da, aslında gerçek anlamda yargısal nitelik taşımayan bazı iş ve işlemler oluşturmaktadır. Mahkemeler, bazen sadece belirli belgeleri düzenlemek için dosya açmakta ve bu durum önemli ölçüde zaman israfına yol açtığı gibi, masraf yapılmasına da sebebiyet vermektedir. Ayrıca, mahkemelere intikal eden bu tür işler, mahkeme önüne geldiğinden, ister istemez yargısal prosedürün asgari aşamalarının-izlenmesini zorunlu kılmakta, bu ise daha basit yolla çözümlenecek bazı işlerin çözümlenmesi süreci uzatmaktadır. Yargının iş yükünün azaltılması ve gerçekten yargısal bir faaliyet sayılmayan işlerin yargı organlarının görevleri dışına çıkartılması son yıllarda en çok üzerinde durulan konulardan biridir. Bugün yargılama sistemimiz içerisinde, aslında gerçekte bir yargısal nitelik taşımayan tespit veya belge verilmesi niteliğindeki bir çok işlem yargı organlarında önemli bir iş yükü oluşturmaktadır.

Belirtilen sebeplerle şu anda mahkemelere bırakılmış olan bazı iş ve işlemlerin mahkemelerin görevleri dışına çıkartılması bir çok yönden hem gereklidir hem de yararlı olacaktır.

Neredeyse tamamı çekişmesiz yargı işi niteliğinde olan ve mahkemelerin görevleri dışına çıkartılan iş ve işlemler, hiçbir yargılama faaliyetini gerektirmeyen, tespit veya belge verilmesi niteliğindeki işlemlerdir. Esasen bu işlemlerin hemen hemen tümünde, hâkimin faaliyeti ve imzası, şekli nitelikte olup, işlemlerin tamamı mahkeme kalemleri tarafından yürütülmektedir. Örneğin, veraset belgesi verilmesi işleri, bugün eğer tanık dinlenmeyecekse, yargılama yapılmasını gerektirmiyorsa, nüfus kayıtlarına dayanarak gerçekleştirilmektedir. Bu sebeple, sadece nüfus kayıtlarına dayanan veraset belgesi verilmesi, mahkemelerin görevi dışına çıkartılmış, bunun dışında tanık vs. dinlenmesi çekişmeli ve yargılama gerektiren veraset belgesi verilmesi mahkemelerin görev alanında bırakılmıştır.

Yargılama öncesi delil tespiti işlerinde ise, mahkemeler yanında noterlerin görevlendirilmesi hem mahkemelerin iş yükünü azaltacak hem de mesai saatleri dışında ve tatil günlerinde de acil bir durum söz konusu olduğunda tespit işlemlerinin amacına uygun olarak bir an önce yapılmasını sağlayacaktır. Tespitin mümkün olduğunca çabuk ve zamanında yapılması, tespit yapacak makama bir an önce ulaşılması önemlidir. Bu sebeple, daha sonra asıl yargılama sırasında zaten mahkemenin takdirine bağlı olan bu tespit işlerinin süratli şekilde yapılması hem amaca uygun olacak hem de mahkemenin takdiri zedelenmemiş olacaktır.

Mahkemelerin görevi dışına çıkartılan bu tür tespit ve belgelendirme işlerinin, hem hukukçu olan hem de ülke genelinde yaygın bir yapılması olan organa bırakılması uygun olacaktır. Bu sebeple, mahkemelerin görevi dışına çıkartılan işler noterlere bırakılmıştır. Noterler, zaten tespit ve belgelendirme işleri yaptıklarından, bu konuda tecrübeli olmaları yanında, gerekli kanunî alt yapı da mevcuttur. Şu anda bazı ilçelerde mahkeme teşkilatı olmamasına rağmen, tüm ilçelerde noter teşkilatı bulunması sebebiyle de, noterler mahkeme teşkilatından daha geniş bir örgütlenmeye sahip bulunmaktadırlar. Bu yönüyle de hizmetin yürütülmesinde büyük bir kolaylık sağlanmış olacaktır.

Teklifle, noterlere bırakılan bu işlemlerin sağlıklı yürütülebilmesi için uygulanacak usul ayrıca düzenlenmiş, noterlerin bu işlemlerine karşı mahkemede itiraz yolu kabul edilerek hak arama özgürlüğü ve mahkemeye başvuru hakkı da tamamen kaldırılmamıştır.

Mahkeme dışına çıkartılan işlemlerin noterlere bırakılması sonucu, işlemlerde hukukî yönden bir eksiklik olmaması için, bu işlemlerin bizzat noterler tarafından yapılması öngörülmüş, noterin bizzat bulunmadığı durumlarda da ancak, hukuk fakültesi mezunu bir noter görevlisi ya da stajyerin işlem yapmasına imkân tanınmıştır. Bu hüküm, aynı zamanda

noterlik dairelerinde noter dışında da hukukçu istihdam edilmesini sağlayarak, noterlik mesleğinin kalitesinin artmasına vesile olacaktır.

Öte yandan Kanun Teklifiyle; noterlere verilen yeni görevler de göz önünde bulundurulmuş noterlik mesleğindeki kalitenin artırılması amacıyla noterlik meslek içi eğitim zorunlu hale getirilmiştir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Kanun değişikliği ile birlikte, noterlere mahkemelerin görev alanına giren ve aslında gerçek anlamda yargısal nitelik taşımayan bazı görevler devredilmektedir. Bu çerçevede noterlerin, noterlik hukuku bakımından önemli bir yenilik anlamı taşıyan bu süreçte, sağlıklı bir şekilde adapte olmaları ve yeni verilen görevleri amacına uygun ve doğru yapmaları önem taşımaktadır. Bu sebeple, maddede, noterlerin bu yeni süreçte, sağlıklı ve doğru bilgilerle donatılmaları, doğru bir şekilde uygulama yeteneği kazanmaları, yeni gelişmelere ayak uydurmaları amacıyla meslek içi eğitime tâbi tutulmaları zorunluluğu getirilmiştir. Ayrıca, hızla gelişen dünyada, hayat ilişkileri de sürekli değişmekte, buna paralel olarak hukuk alanında sürekli bir gelişme ve değişim gözlenmektedir. Bu hızlı gelişmeye ve değişmeye, sadece hukuk fakültelerinde ve stajda alınan bilgilerle ayak uydurmak mümkün değildir. Nitekim, bir çok gelişmiş ülkede ve Avrupa Birliği ülkelerinde hâkimler, avukatlar ve noterlerin mesleklerini sürdürebilmeleri, mesleklerinde ilerleyebilmeleri için belirli aralıklarla meslek içi eğitimden geçmeleri zorunlu hale getirilmiştir. Maalesef ülkemiz, bu konuda gerekli düzenleme ve değişiklikleri yapamamış, meslek içi eğitim konusunda yeterli bir alt yapı oluşturamamış, bu konuda hukukî alt yapı sağlıklı kurulamamıştır. Bu ise, yargıdaki diğer sorunlar yanında, özellikle bilgi eksikliği ve gelişmeleri takip edememekten kaynaklanan bir çok soruna da yol açmaktadır. Maddede yapılan düzenleme ile, bu konuda noterler bakımından bu eksiliğin giderilmesi amaçlanmıştır.

Madde 2- Noterlik Kanunu'nun 61. maddesinde mevcut olmasına rağmen, bugün noterler sorumluluk almamak için tespit işlerini yapmaktan çekinmekte veya bu konuda bazı hukukî düzenlemeler sebebiyle tespit işlerinin yapılmasında güçlüklerle karşılaşmaktadır. Maddeyle Noterlik Kanununun 61. maddesinde zaten mevcut olan tespit işlemlerine açıklık getirilmiş, dava açılmadan önce noterlerin tespit işleri yapacağı açıkça belirtilmiş ve bunun sınırı çizilmiştir.

Dava açıldıktan sonra tedbir ve tespit konusunda, ancak davanın görüldüğü mahkeme görevli ve yetkilidir. Bu sebeple, gerek diğer mahkemeler gerekse noterler, ancak dava açılmadan önce tespit işleri konusunda görevlendirilebilir. Maddedeki düzenleme ile dava açılmadan önce noterlerin tespit işleri yapması mümkün kılınmış, ancak mahkemelerin bu konudaki görevleri de ortadan kaldırılmamıştır. Böylece bir yandan tespit işleri kolaylaştırılmış, noterlerin bu konudaki görevlerine açıklık getirilmiş, diğer yandan da tespitin yargılamanın bir parçası olduğu ve hak arama özgürlüğünün kısıtlandığı yönündeki muhtemel eleştiriler de gözardı edilmemiştir.

Dava açılmadan önce, zaten Kanunda mevcut olan tespit işlerinin noterler tarafından yapılması bir çok yönden yararlı olacaktır. Öncelikle, mahkemelerin tespit işlerinde azalma olacak, keşif gibi işlemler sebebiyle mahkemelerin zamanını alan bu işler yargı organlarını daha az meşgul edecektir.

Noterlerin tespit işleri bakımından, Teklifle Noterlik Kanununa eklenen 71/B madde hükmünün doğrudan, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun hükümlerinin kıyasen uygulanacağı belirtilmiştir. Böylece noterlerin tespiti bizzat yapması zorunluluğu, kolluktan yardım alması, keşif, bilirkişi gibi işlemleri yapabilmesi imkânları tanınarak, tespitinin hem sağlıklı hem de amacına uygun yapılması amaçlanmıştır.

Madde 3- Maddeyle, Noterlik Kanununun 71 inci maddesinden sonra gelmek üzere, "Diğer İşlemler" başlığıyla "Üçüncü Bölüm" ve 71/A, 71/B, 71/C maddeleri eklenmektedir. Maddeyle, Noterlik Kanunun sekizinci kısmı, noterlerin görevlerine ayrılmış, bu kısmın birinci bölümünde genel olarak görevleri düzenlenmiş, ikinci bölümünde özel olarak görevleri belirtilmiştir. Mahkemelerin görevlerinden çıkartılıp noterlere devredilen işler, bu

iki grup görev kısmına da girmemesi sebebiyle, üçüncü bölüm olarak "noterlerin yapacağı diğer işlemler" bölümüne yer verilmiştir.

MADDE 71/A- Maddede noterlere bırakılan işler, özellikle temel kanunlarda yer alıp tespit ve belgelendirme niteliğinde olan işlerdir. Maddeyle, bu işler tek tek sayılmış, bu sayım dışında noterlerin işler yapması kabul edilmemiştir.

Bu maddede bent bent sayılan ve noterlere bırakılan işlemler şunlardır:

a) Terk eden eşin ortak konuta davet edilmesi (TMK 164/2). Terk eden eşin ortak konuta daveti, tamamen şekli mahiyette ve bir ihtar niteliğinde olup, yargısal bir faaliyet değildir. Bu konuda yargısal faaliyet, bu davetten sonra işleyecek süreçte karşımıza çıkacaktır ki, o da zaten mahkemenin yetkisinde olan bu husustur. Bu hükümle, terk eden eşin ortak konuta daveti için mahkeme yerine notere başvuru imkânı getirilmiş, hem mahkemelerin bu ihtarla uğraşmalarının önüne geçilmiş hem de daha kolay bir şekilde davetin yapılması sağlanmıştır.

b) Vasiyeti yerine getirme görevlisine görevinin bildirilmesi (TMK 550/3). Vasiyeti yerine getirme görevlisine görevinin bildirilmesi de tamamen şekli ve yargısal nitelik taşımayan mahiyettedir. Burada önemli olan, vasiyeti yerine getirme görevlisine görevinin bildirilmesi ve bunun belgelenmesidir ki, bunun da noter tarafından yapılması mümkündür.

c) Nüfus kayıtları esas alınarak mirasçılık belgesi verilmesi (TMK 598). Mirasçılık belgesi verilmesi, bir itiraz ya da çekişmeli bir husus yoksa, çoğunlukla nüfus kayıtları esas alınarak gerçekleştirilmektedir. Bu konudaki hesaplama yöntemi ise, kanunda çok açık şekilde düzenlenmiştir. Şekli ve belge verilmesi niteliğindeki veraset belgesi düzenlenmesi, uygulamada sulh mahkemeleri bakımından önemli bir dosya sayısı oluşturmaktadır. Oysa, sadece kayda dayanarak veraset belgesi verilmesinde, yargısal bir işlem de bulunmamaktadır. Ayrıca, mahkemeye başvurulması, vatandaşa zor geldiğinden bazen yıllarca veraset belgesinin alınmadığı da görülmektedir. Bu sebeplerle, kayda dayanan veraset belgesi verilmesi noterlere bırakılmıştır. Ancak, çekişmeli bir durum söz konusu ise veya tanık dinlenmesi vs. işlemler yapılması zorunlu ise, bu konuda yine mahkemeler görevli olmaya devam edecektir. Kayda dayanan veraset belgesi verilmesi halinde de, halen mevcut olan veraset belgesinin iptali davası da yine mahkemede görülmeye devam edecektir.

ç) Mirasın reddi beyanının tespiti ve tescili (TMK 605/1, 609). Mirasın reddi beyanı da bir irade açıklaması niteliğinde olup, bunun belgelenmesi ve tescili gerçek bir yargısal işlem değildir. Noterlerin bu beyanı belgelendirmeleri ve tescili imkânı tanınmıştır.

d) Terekenin yazımı işleminin sona erdiğinin mirasçılara bildirilmesi (TMK 607). Terekenin yazımı işleminin sona ermesinin bildirilmesi de sadece bir bildirim mahiyetinde olup, yargısal bir faaliyet niteliğinde olmadığından, bu görev de noterlere bırakılmıştır.

e) Mirasın reddinin, mirası reddeden kişiden sonra gelen mirasçılara bildirilmesi (TMK 614). Mirasın reddi halinde, reddin, reddedenden sonra gelen mirasçılara bildirilmesi de, sadece bir bildirim ve belgelendirme niteliğinde olup, yargısal nitelik taşımadığından noterlerin görevleri arasında alınmıştır.

f) Mirasın reddi süresinin uzatılması (TMK 615). Mirasın reddi süresinin uzatılmasında Kanunda önemli sebeplerin varlığı aranmıştır. Bu sebeplerin belgelendirilmesi ve ispatı halinde, mahkemece sadece şeklen süre uzatılmaktadır. Noterlerin de aynı yönde işlem yapması mümkün olduğundan, yargısal nitelik taşımayan bu görev de noterlere bırakılmıştır.

g) Terekenin resmî defterinin tutulması (TMK 619 ilâ 631). Terekenin resmî defterinin tutulması, TMK'da ayrıntılı bir şekilde düzenlenmiş, bir prosedür ve defter tutma, alacak, borç ve malvarlığı kaydı işlemidir. Bu düzenleme incelendiğinde, aslında yargısal bir işlem olmayıp, mirasın malvarlığının durumunun tespiti ile bu tespit için şekli bazı işlemlerin (örneğin ilân, beyana davet gibi) yapılmasından ibarettir. Bu sebeple tereke defterinin tutulması görevi de noterlere bırakılmıştır.

ğ) Yetkisi sona eren temsilcinin temsil belgesinin teslimi (BK 36/1). Yetkisi sona eren temsilcinin yetki belgesini teslimi tevdi ve belgelendirme mahiyetinde bir işlem olduğundan, bu konuda benzer işlemler yapan noterler görevlendirilmiştir.

h) Borçluya ifa veya teminat göstermesi için süre verilmesi (BK 82). Borçluya ifa ve teminat göstermesi için süre verilmesi de şekli mahiyette bir işlem olup, yargısal bir yönü bulunmadığından bu görev noterlere bırakılmıştır.

ı) Borcun tevdi mahallinin belirlenmesi (BK 91). Tevdi mahalli belirlenmesi, alacaklının temerrüdü halinde, borçlunun sorumluluktan kurtulması için düzenlenmiş olup, esasen noterler halen de tevdi yeri olarak görev yaptıklarından, bu görev de noterlere devredilmiştir.

i) Alacaklısı ihtilaflı olan borcun tevdi (BK 166). Alacaklısı ihtilaflı olan bir borçtan kurtulmak için, borçlunun borcu tevdi etmesi işlemi, yargısal olmayıp şekli nitelik taşıdığından, bu görev de noterlere bırakılmıştır.

j) Ayıplı hayvanın bilirkişi tarafından muayenesi (BK 199). Ayıplı hayvanın bilirkişiye muayenesi, tespit niteliğinde olup, noterlere dava öncesi tespit işleri de bırakıldığından buna paralel olarak noterler görevlendirilmiştir. Ayrıca kırsal kesimde noterlere ulaşmak kolaylığı da işin amacına daha uygun düşmektedir.

k) Eser sözleşmesinde eserin ayıplı olup olmadığının bilirkişiye tespit ettirilmesi (BK 359). Eser sözleşmesinde eserin ayıplı olup olmadığının tespiti bilirkişiye başvurularak yapılan tespit işlemidir. İşin yargılamaya gerektirmeyen sadece teknik yönü olması ve noterlere tespit işlerinin bırakılması sebebiyle, bu konuda da noterler görevlendirilmiştir.

l) Satılmak için komisyoncuya gönderilen eşyanın hasarının tespiti. (BK 418/1). Yukarıdaki bentlere paralel olarak eşyadaki hasarın tespiti görevi de noterlere bırakılmış bulunmaktadır.

m) Kooperatiflerde aynî sermayeye değer biçilmesi için bilirkişi tayini. (TTK 303). Yukarıdaki maddelerdeki gerekçelere paralel olarak, kooperatiflerde aynî sermayeye değer biçilmesi için bilirkişi tayini görevi de notere bırakılmış bulunmaktadır.

n) Navlun sözleşmesinde, boşaltma limanında malların hâl ve vaziyetinin, ölçü, sayı ve tartısının ekspere tespit ettirilmesi (TTK 1065). Yukarıdaki fıkralarda belirtilen gerekçelerle, şekli nitelik taşıyan, yargılama yapılmasını gerektirmeyen, bilirkişi marifetiyle yapılan bu tespit işlemi konusundan da noterler görevli kılınmıştır.

MADDE 71/B- Madde ile mahkemelerin görevleri dışına çıkartılıp noterlere verilen işlerde uygulanacak usûl, bir boşluğun doğmaması, tereddüt edilmemesi, hak kaybı olmaması ve işlerin amacına uygun yürütülebilmesi için ayrıca düzenlenmiştir.

Noterler, diğer işlemlerinde olduğu gibi, bu tür işlerinde yazılı veya sözlü başvuru üzerine işlem yapacaklar ve işlemi tutanakla belgelendireceklerdir. Yapılacak işlem konusunda özel kanunlarda ayrıca bir usûl düzenlenmişse, noterin bu usûle de uygun davranması gerekir. Örneğin, terekenin resmî defterinin tutulması Türk Medeni Kanunu'nda ayrıntılı olarak düzenlenmiş olup, noterin bu hükümlere uygun şekilde defter tutması gerekir. Yapılan işlem sonunda, ilgiliye bir belge verilmesi gerekiyorsa, noter bu belgeyi de düzenleyerek vermek zorundadır. Örneğin, veraset belgesiyle ilgili olarak, yaptığı işlemlerin sonunda veraset belgesini usûlüne uygun düzenleyerek vermek durumdadır.

Noterlerin yetkileri konusunda bir tartışmaya yol açmamak için, noterlerin gerektiğinde işin niteliğine göre, tanık dinleyebileceği, keşif ve bilirkişiye başvuracağı da ayrıca düzenlenmiştir. Esasen noterlerin bazı işlemleri yaparken zaten tanık dinlemesi veya mahalline gitmesi mümkündür. Bu konularda HUMK hükümleri kıyasen uygulanacaktır. Şüphesiz Kanunda bu konuda bir sınırlama mevcutsa buna da uyulmalıdır. Örneğin, noterler sadece kayda dayanan veraset belgesi vereceklerinden, bu konuda tanık, bilirkişi ve keşif mümkün olamayacaktır. Ancak, tespit işlerinde noterlerin tanık, bilirkişi ve keşif yapmaları mümkündür. Bu işlemler yapılırken kolluk görevlileri de talep üzerine noterlere yardım

etmekle yükümlüdürler. Benzer bir düzenleme İcra İflâs Kanununda icra memurlarına da tanınmaktadır. Bir çoğu hukuk fakültesi mezunu olmayan icra memurlarına tanınan yetkinin, tümü hukukçu olan ve kamu görevlisi kabul edilen noterlere tanınmasından herhangi bir sakınca da doğmamaktadır.

Noterlerin bu bölümde belirtilen işlemleri sağlıklı yürütebilmeleri, bir aksamaya sebebiyet vermemeleri için, bizzat yapmaları öngörülmüştür. Böylece, noterin hukukçu olmayan bir noterlik dairesi görevlisine, katibe yetki devri ile işlemleri yapmasına engel olunmuştur. Bunun yanında hem işlemlerin aksamaması hem de işlemin amacına uygun yapılmasını sağlamak bakımından, noterlik dairesinde yetki verilmiş hukukçu bir noterlik görevlisi veya stajyeri mevcutsa, onun da bu işlemleri yapmasına imkân tanınmıştır. Bu hükümle birlikte, noterlerin dairelerin hukukçu çalışmaları da sağlanarak, noterlik mesleğinin gelişmesi amaçlanmıştır.

Hizmetin aksamaması için, tayin, emeklilik, istifa veya ölüm gibi bir durumla noterliğin boşalması halinde, Türkiye Noterler Birliği'nin o yere geçici olarak bir noteri görevlendireceği de açıkça belirtilmiştir.

MADDE 71/C- Maddede, noterlere bırakılan yeni işler çerçevesinde ortaya çıkacak yanlışlık ve eksikliklerin nasıl düzeltileceği ve nasıl itiraz edileceği düzenlenmiştir.

Noterlerin yaptığı işlemlerdeki açık hatalarla maddî hataların düzeltilmesi ilgililer tarafından talep edilebilecektir. Talep üzerine noter, bunun gerçekten bir açık hata veya maddî hata olduğunu anlarsa, işlemi düzeltecek ve düzeltilen yeni işlem de ilgililerin haberdar olması için ayrıca ilgililere tebliğ edilecektir. Basit ve açık hatalar için gereksiz itirazlarla zaman kaybının önüne geçilmiş, bunların noter tarafından mevzuatına uygun düzeltilmesi imkânı tanınmıştır ki, noterler diğer işleri bakımından da aynı yolu izlemektedirler.

Maddede noterlerin yaptıkları işlemlerdeki açık ve maddî hata niteliği taşımayan eksiklik veya yanlışlıklar halinde, bu işleme karşı noterin bulunduğu yerdeki sulh hukuk mahkemesine itiraz imkânı getirilmiştir. Böylece, bir yandan noterlerin yaptığı işlemlerin denetleneceği düşünülerek daha titiz davranmaları sağlanmış olacak, diğer yandan da mahkemelerin görev alanından çıkartılıp noterlere devredilen işlemler konusunda, yargı yolu tamamen kapatılmamış olacaktır. Şüphesiz bu işlemler hakkında sulh mahkemesine itiraz yolunun açılması, sadece işlemin düzeltilmesi için bir hukukî çare olup, noterin yanlış işlemi halinde sorumluluk ortaya çıkacaksa, noterlik hukuku bakımından sorumluluğunu kaldırmamaktadır. İtiraz üzerine sulh hukuk mahkemesinin vereceği kararın bir örneği, ilgili noterin işlemini düzeltmesi ve bu kararı da işleme eklemesi için notere bildirilecek; bir örneği de, gerekiyorsa (örneğin, noter hakkında disiplin işlemi vs. yapılması söz konusu ise ya da bu tür işlemler konusunda noterlerin dikkati çekilecekse) Türkiye Noterler Birliğine bildirilecektir.

Delil tespiti hakkında, maddenin ikinci fıkrasının uygulanmayacağı da ayrıca belirtilmiştir. Zira, delil tespiti konusunda HUMK hükümlerine atıf yapılmıştır. Buna göre, delil tespiti sırasında karşı taraf da hazır bulunmuşsa o sırada, hazır bulunmamışsa daha sonra delil tespitine itiraz etmesi, bu itirazının da delil tespiti dosyasına girmesi zorunludur. Daha sonra asıl yargılamayı yapan mahkeme, tespiti ve itirazı birlikte dikkate alarak, bir değerlendirme yapacaktır. Yani, delil tespitleri bakımından nihai olarak bir mahkeme değerlendirmeyi yapacaktır. Bu sebeple, asıl yargılamada zaten incelenecek ve hâkimi de mutlak anlamında bağlayıcı nitelik taşımayacak delil tespitleri bakımından ikinci fıkra hükmünün uygulanmayacağı bir karışıklığa sebebiyet vermemek için ayrıca belirtilmiştir. Bunun yanında, delil tespitleri basitleştirilmeye çalışılırken bir yandan noterin yaptığı tespite itiraz, daha sonra sulh mahkemesine itiraz, ardından asıl yargılamada tekrar bir itiraz yolunun tanınması, işi niteliğine de uygun olmayacak, gereksiz yere işi uzatacak ve bu yolun kullanılması imkânını fiilen ortadan kaldıracaktır."

Madde 4- Maddeyle, Türk Medeni Kanununun değişik maddelerinde yer alan bir kısım ibareler, Kanun Teklifinin 3 üncü maddesinde yapılan değişikliğe uygunluğun sağlanması bakımından değiştirilmektedir.

Madde 5- Maddeyle, Borçlar Kanununun değişik maddelerinde yer alan bir kısım ibareler, Kanun Teklifinin 3 üncü maddesinde yapılan değişikliğe uygunluğun sağlanması bakımından değiştirilmektedir.

Madde 6- Maddeyle, Türk Ticaret Kanununun değişik maddelerinde yer alan bir kısım ibareler, Kanun Teklifinin 3 üncü maddesinde yapılan değişikliğe uygunluğun sağlanması bakımından değiştirilmektedir.

MADDE 7- Yürürlük maddesidir.

MADDE 8 – Yürütme maddesidir.

ÇEŞİTLİ KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 18/01/1972 tarihli ve 1512 sayılı Noterlik Kanununa 21 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 21/A maddesi eklenmiştir:

“Meslek içi eğitim

MADDE 21/A- Noterler her yıl otuz saatten az olmamak üzere meslek içi eğitime tabi tutulurlar. Bununla ilgili usul ve esaslar yönetmelikte düzenlenir.

MADDE 2- 1512 sayılı Noterlik Kanununun 61 inci maddesine aşağıdaki hüküm eklenmiştir.

“Bir dava açılmadan önce delil tespiti noterler tarafından da yapılabilir. Bu tespit sırasında, 71/B maddesi hükmü ile 18/06/1927 tarihli ve 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu hükümleri kıyasen uygulanır.”

MADDE 3- 1512 sayılı Noterlik Kanununun 71 inci maddesinden sonra gelmek üzere, “Diğer İşlemler” başlığıyla “Üçüncü Bölüm” ve aşağıdaki maddeler eklenmiştir.

“Noterlerin yapacakları diğer işlemler”

MADDE 71/A- Aşağıda belirtilen işlemler noterler tarafından yapılır:

- a) Terk eden eşin ortak konuta davet edilmesi.
- b) Vasiyeti yerine getirme görevlisine görevinin bildirilmesi.
- c) Nüfus kayıtları esas alınarak mirasçılık belgesi verilmesi.
- ç) Mirasın reddi beyanının tespiti ve tescili.
- d) Terekenin yazımı işleminin sona erdiğinin mirasçılara bildirilmesi.
- e) Mirasın reddinin, mirası reddeden kişiden sonra gelen mirasçılara bildirilmesi.
- f) Mirasın reddi süresinin uzatılması.
- g) Terekenin resmî defterinin tutulması.
- ğ) Yetkisi sona eren temsilcinin temsil belgesinin teslimi.
- h) Borçluya ifa veya teminat göstermesi için süre verilmesi.
- ı) Borcun tevdi mahallinin belirlenmesi.
- i) Alacaklısı ihtilaflı olan borcun tevdi.
- j) Ayıplı hayvanın bilirkişi tarafından muayenesi.
- k) Eser sözleşmesinde eserin ayıplı olup olmadığının bilirkişiye tespit ettirilmesi.
- l) Satılmak için komisyoncuya gönderilen eşyanın hasarının tespiti.
- m) Kooperatiflerde aynı sermayeye değer biçilmesi için bilirkişi tayini.
- n) Navlun sözleşmesinde, boşaltma limanında malların hâl ve vaziyetinin, ölçü, sayı ve tartısının ekspere tespit ettirilmesi.

Uygulanacak usul

MADDE 71/B- Noterler, ilgilinin yazılı veya sözlü başvurusu üzerine, talep edilen işlemle ilgili bir tutanak düzenlerler. İşlemler yapılırken, o işlemlerle ilgili özel kanunlarındaki usuller de gözetilir. Talebin konusu bir belge düzenlenmesini gerektiriyorsa, noter, ilgisine bu belgeyi de düzenleyerek verir.

Noterler, işin özelliğine göre keşif ve bilirkişi incelemesi yapabilir; tanık dinleyebilirler. Bu konularda Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu hükümleri kıyasen

uygulanır. Noterlerin bu işlemleri yaptıkları sırada kolluk görevlileri talep üzerine kendilerine yardım etmekle yükümlüdür.

Noterler, bu işlemleri bizzat yaparlar. Ancak noterlik dairesinde imza yetkisi verilmiş hukuk fakültesi mezunu görevli veya noter stajyeri mevcut ise, bu işlemler onun tarafından da yapılabilir.

Tayin, emeklilik, istifa veya ölüm gibi nedenlerle noterliğin boşalması halinde Türkiye Noterler Birliği o yere geçici olarak bir noter görevlendirir.

Düzeltilme ve itiraz

MADDE 71/C- İşlemi yapan noterden o işlemdeki açık ve maddi hataların düzeltilmesi talep edilebilir. Bu talep üzerine yapılan işlem sonucu ilgililere ayrıca tebliğ edilir.

Noterlerin, yaptıkları işlemler ve düzenledikleri belgeler hakkında noterin bulunduğu yer sulh hukuk mahkemesine itirazda bulunulabilir. Sulh hukuk mahkemesi, itiraz üzerine verdiği kararın bir örneğini ilgili notere ve gerekiyorsa Türkiye Noterler Birliğine de bildirir.

Delil tespiti niteliğindeki işlemler hakkında ikinci fıkra hükümleri uygulanmaz.”

MADDE 4- 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun 164 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “hâkim” ibaresi “noter” olarak; 550 nci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “sulh hâkimi” ibaresi “noter”, “sulh hakimine” ibaresi “notere” olarak; 598 inci maddesinin bir ve ikinci fıkralarında yer alan “sulh mahkemesince” ibareleri “noterlikçe” olarak; 609 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “sulh mahkemesine” ibaresi “noterliğe”, üçüncü fıkrasında yer alan “sulh hâkimi” ibaresi “noter”, dördüncü fıkrasında yer alan “sulh mahkemesince” ibaresi “noterlikçe” olarak; 614 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “sulh hâkimi” ibaresi “noter” olarak; 615 inci maddesinde yer alan “sulh hâkimi” ibaresi “noter” olarak; 619 uncu maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “sulh hâkiminden” ibaresi “noterden” olarak; 620 inci maddesinin bir ve ikinci fıkralarında yer alan “sulh mahkemesi” ibareleri “noterlik” olarak; üçüncü fıkrasında yer alan “sulh mahkemesine” ibaresi “noterliğe” olarak; 621 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “sulh mahkemesi” ibaresi “noterlik” olarak; 624 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “sulh mahkemesince” ibaresi “noterlikçe” olarak; 626 ncı maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “sulh mahkemesi” ibaresi “noterlik” olarak; 631 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “sulh mahkemesi” ibaresi “noterlik” olarak değiştirilmiştir.

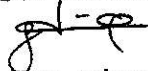
MADDE 5- 22/04/1926 tarihli ve 818 sayılı Borçlar Kanununun 36 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “mahkemeye” ibaresi “noterliğe” olarak; 91 inci maddesinde yer alan “hâkim” ibaresi “noter”, “hâkimin” ibaresi “noterin” olarak; 166 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “mahkemeye” ibaresi “noterliğe” olarak; 199 uncu maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “Hâkim” ibaresi “Noter” olarak değiştirilmiştir.

MADDE 6- 29/06/1956 tarihli ve 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununun 303 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “mahkemece” ibaresi “noterlikçe” olarak ve 1065 inci maddesinde yer alan “mahkemeye” ibaresi “noterliğe” olarak değiştirilmiştir.

MADDE 7- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 8- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

ASLI GİBİDİR



Gündüz DİNÇER
Kanunlar ve Kararlar Müdürü